

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Hjemløs

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Hjemløs", i Goldschmidt, M. A.: *Hjemløs*, udg. af Mogens Brøndsted ; Harald Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 336. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt04-shoot-idm140467280735408/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Hjemløs

hymne, Mirjamsangen. Kunne det jødiske gå op mod det katolske? Eller forenes dermed? Sangen blev hørt af en spansk-engelsk filantrop, rigmanden de Castro, der som sefardisk jøde kendte den fra synagogen, og det førte til at han for de to udviklede læren om Schekina, en art mosaisk helligånd. I romanens system af vægtlodder har den tyngde som de vises sten, ligesom forkynderens navn Castro er så fast en borg som Gud selv for lutheranerne. Det svarer i Wilhelm Meisters historie til indvielsen i den hemmelige orden.

Otto føler at hans ungdom er forbi, nu følger manddommens prøvetid. Han higer efter handling, og ved budskabet om februarrevolutionen vil han til Paris. Men den besindige de Castro holder ham tilbage og forskåner ham fra at blive desillusioneret som hovedpersonen i *En Jøde* ved julirevolutionens excesser. Allerede nogle lokale dønninger i folkerejsningens kølvand – et unitarmøde og stiftelsen af en frihedskohorte – fremstår som yderliggående demonstrationer. En anden, religiøs yderlighed repræsenterer den fanatiske jødemunk Fra Jacobo, der hudfletter sig selv og vier sig martyriet. Han opnår det også ved at blive dræbt i forbindelse med nedbrydelsen af Roms ghettomure, en i bogens symbolik betydningsfuld begivenhed, som er flyttet hen til dette tidspunkt. Det kommer til at berøre Otto, idet skuespillerinden – som hævn for at være beluret i osteriet – får ham mistænkt for mordet; den rasende pøbel stormer hans logi og ledes på vej af den skinsyge romerske værtinde. Han søger sammen med Mendoza tilflugt hos de Castro, som vælger at drage nordpå med de to danske. Disse voldsomheder skal bekræfte hans ord om revolutionen, at det er «en pludselig og stor Fremtoning af den Nemesis, der stille og ubemærket sysler hver Dag og i alle Forhold. Den høje og strenge Nemesis kan faae Udseende af at slaae vildt om sig som en drukken Mand; men vær vis paa, den veed, hvor den slaar, selv om den rammer dem, som have paakaldt dens» (II s. 97). Men Otto erkender endnu ikke sin andel: han tror sig forrådt af romerinden uden at kende skuespillerindens angiveri; i virkeligheden er det hans eget usande forhold til begge kvinder der slår tilbage.

Det samme gentager sig nu på et højere plan i det næste rejseafsnit, fra Schweiz. Selve den rene ophøjede alpeluft betegner et trin opad mod idealet. I Genf møder han komtessen fra færdens be-